

Úvodní slovo ústředního školního inspektora

Informace o výkonnosti české vzdělávací soustavy v mezinárodním srovnání jsou velmi důležitým a cenným podkladem pro přijímání efektivních opatření směřujících ke zvyšování kvality vzdělávání každého dítěte, žáka či studenta. K tomu, aby bylo možné o příslušných opatřeních přemýšlet, je nutné pracovat i s daty týkajícími se pedagogických pracovníků. A právě mezinárodní šetření o vyučování a učení TALIS množství využitelných a inspirativních dat a informací o podmínkách, ve kterých učitelé a ředitelé škol pracují, i dalších kontextových informací o školním prostředí, ve kterém je vzdělávání realizováno, nabízí. Výhodou je pak možnost porovnávat příslušná zjištění za uplynulá období i se situací v řadě dalších zemí světa a využívat získané informace pro zvyšování efektivity tuzemské vzdělávací soustavy i kontinuální zlepšování podmínek pro poskytované vzdělávání.

Předkládaná národní zpráva reflektuje zjištění z šetření TALIS 2018. Druhé rozšířené vydání poskytuje komentovaná data ve vztahu k ředitelům a vedení školy, k hodnocení učitelů, k profesnímu rozvoji a sebedůvěře učitelů, k překážkám, které z pohledu učitelů komplikují efektivní vedení vzdělávacího procesu, k vlastním proměnám výuky i k pojetí učitelské profese jako takové a spokojenosti učitelů v ní.

Vzdělávání dětí, žáků a studentů je nepochybně jednou z nejdůležitějších a nejvýznamnějších veřejných služeb, kterou stát svým občanům poskytuje. Učitelská profese by tak vždy měla stát v popředí zájmu. Na učitele jsou v současnosti kladeny velmi široké a komplexní požadavky. Učitel by měl být nejen odborníkem ve svém oboru, ale měl by mít také znalosti a dovednosti v řadě dalších oblastí, jako je např. pedagogická diagnostika, management třídy, moderní metody a formy výuky, vzdělávání heterogenních kolektivů, krizová komunikace, prevence a řešení rizikových jevů apod. Aby mohl učitel tyto náročné požadavky naplnit, musí mít adekvátní podporu. Od svého ředitele, od státu i od veřejnosti. Totéž se pak týká ředitelů škol, kteří nad rámec znalostí a dovedností, kterými by měl disponovat každý učitel, musí zvládat také dovednosti související s řízením pedagogického procesu, řízením změny, vedením pedagogického sboru i řízením instituce jako takové.

Proto je potřeba průběžně sledovat a vyhodnocovat podmínky, které učitelé a ředitelé škol pro svou práci mají, a využívat získané informace jako podklad pro jejich zlepšování vedoucí ke zvýšení spokojenosti učitelů a ředitelů škol při výkonu jejich profese, a tím i ke zvýšení efektivity celého vzdělávacího systému.

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M.

ústřední školní inspektor